Break-outsessie: Jeugd en Onderwijs

Datum: 23 juni 2026
Locatie: NoLimit, Geldershoofd 80, 1103 BG Amsterdam
Bijeenkomst: Route naar Herstel
Thema: Jeugd en Onderwijs
Gespreksleider: Kristen Martina
Notulist: Jurgera Hassell

Doel van de sessie

Deze break-outsessie stond in het teken van jeugd en onderwijs in Amsterdam Zuidoost en vond plaats in het kader van **Route naar Herstel**.

De sessie richtte zich op de vraag hoe knelpunten binnen jeugd en onderwijs vertaald kunnen worden naar concrete plannen en duurzame oplossingen. Daarbij stond niet alleen de dagelijkse onderwijspraktijk centraal, maar ook de bredere context van systemische ongelijkheid, institutionele uitsluiting en de doorwerking van het koloniale en slavernijverleden.

Centraal stond de vraag:

Welke ideeën zijn er voor de concrete toepassing van de aanbevelingen?

Kerninzichten in één oogopslag

Tijdens de break-outsessie werd duidelijk dat de uitdagingen binnen jeugd en onderwijs in Amsterdam Zuidoost niet los gezien kunnen worden van bredere maatschappelijke en historische vraagstukken.

Deelnemers benoemden dat veel jongeren tussen wal en schip raken, met name jongeren die uitvallen binnen onderwijs of werk. Daarnaast werd benadrukt dat problemen binnen onderwijs vaak nauw samenhangen met wat zich achter de voordeur afspeelt.

Ook kwam sterk naar voren dat institutionele ongelijkheid en discriminatie nog steeds invloed hebben op de kansen van jongeren binnen het onderwijs. Verschillende deelnemers benoemden dat jongeren uit de zwarte gemeenschap sneller worden gelabeld als probleemgevallen en vaker te maken krijgen met uitsluiting.

Tegelijkertijd werd benadrukt dat duurzame oplossingen niet alleen vanuit systemen moeten komen, maar vooral vanuit de gemeenschap zelf. De centrale boodschap uit de sessie is dat

jongeren, ouders, scholen en de gemeenschap gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor het creëren van een veilige en inclusieve leeromgeving.

Thema 1: Jongeren tussen wal en schip

Een belangrijk onderwerp tijdens de sessie was de groep jongeren die niet naar school gaat en/of niet werkt. Deelnemers gaven aan dat deze jongeren extra kwetsbaar zijn en een verhoogd risico lopen om in criminaliteit of andere problematiek terecht te komen.

Er werd benadrukt dat deze groep expliciet onderdeel moet zijn van toekomstige interventies.

Belangrijkste signalen

• Jongeren vallen uit binnen onderwijs en werk
• Deze groep is extra kwetsbaar voor criminaliteit en uitsluiting
• Er is behoefte aan gerichte begeleiding en ondersteuning

Letterlijke uitspraak

> “Deze jongeren raken tussen wal en schip.”

Als mogelijke oplossing werd het inzetten van coaches en begeleiders uit de gemeenschap genoemd.

Thema 2: Achter de voordeur, gezin en thuissituatie

Een terugkerend thema was het belang van inzicht in de thuissituatie van jongeren. Deelnemers benadrukten dat veel problemen binnen onderwijs niet op school beginnen, maar hun oorsprong vinden binnen gezinnen en de leefomgeving.

Er werd meerdere keren benoemd dat beter gekeken moet worden naar de onderliggende oorzaken.

Belangrijkste signalen

• Onderliggende problematiek speelt zich vaak thuis af
• Meer onderzoek is nodig naar gezinssituaties
• Het hele gezin moet worden betrokken in oplossingen

Letterlijke uitspraken

> “Waarom?” moet centraal staan.

> “We moeten weten wat er achter de voordeur speelt.”

Daarnaast werd benoemd dat veel ouders meerdere banen hebben en daardoor niet altijd zichtbaar of aanwezig kunnen zijn binnen schoolcontexten.

Thema 3: Institutionele ongelijkheid en discriminatie in onderwijs

Een belangrijk onderwerp binnen de sessie was de ongelijke behandeling van jongeren binnen het onderwijssysteem.

Deelnemers benoemden dat jongeren uit de zwarte gemeenschap vaker worden gelabeld als probleemkinderen en sneller terechtkomen in straf- of zorgtrajecten.

Belangrijkste signalen

• Zwarte jongeren worden sneller gelabeld
• Er is sprake van ongelijke behandeling
• Discriminatie beïnvloedt ontwikkelkansen

Letterlijke uitspraken

> “Zwarte jongeren worden sneller als probleemkind gezien.”

> “Het lijkt alsof zwarte mensen minder kansen krijgen om zich te ontwikkelen.”

Er werd benadrukt dat deze patronen structureel onderzocht en doorbroken moeten worden.

Thema 4: Dekolonisatie binnen het onderwijs

Een kernonderwerp in de sessie was de noodzaak van dekolonisatie binnen onderwijs. Deelnemers benoemden dat de doorwerking van het koloniale en slavernijverleden nog altijd zichtbaar is binnen onderwijs, opvoeding en instituties.

Volgens deelnemers vraagt dit om fundamentele verandering in denken en handelen.

Belangrijkste signalen

• Koloniale structuren werken door binnen onderwijs
• Dekolonisatie is nodig op school, thuis en in de wijk
• Professionals hebben meer bewustwording nodig

Letterlijke uitspraak

> “Op alle plekken moet sprake zijn van dekolonisatie.”

Binnen Route naar Herstel werd dit gezien als een essentiële voorwaarde voor duurzame verandering.

Thema 5: Community, rolmodellen en the village

Een sterk terugkerend thema was het belang van de gemeenschap in de ontwikkeling van jongeren.

Deelnemers benadrukten dat opvoeding en ontwikkeling niet alleen de verantwoordelijkheid zijn van ouders of school, maar van de bredere gemeenschap.

Belangrijkste signalen

• Community-based support is essentieel
• Jongeren leren sterk van rolmodellen
• Er is behoefte aan een village-aanpak

Letterlijke uitspraken

> “It takes a village.”

> “Jongeren nemen informatie makkelijker aan van leeftijdsgenoten.”

Er werd voorgesteld om meer te investeren in rolmodellen, community leaders en ervaringsdeskundigen uit Zuidoost.

Thema 6: Diversiteit in leiderschap en besluitvorming

Deelnemers benoemden dat representatie in hogere functies binnen onderwijsorganisaties essentieel is.

Er werd gesproken over het gebrek aan diversiteit binnen directies, besturen en besluitvormende lagen.

Belangrijkste signalen

• Er is te weinig diversiteit in directies en besturen
• Mensen van kleur krijgen onvoldoende doorgroeikansen
• Jongeren moeten zichzelf kunnen herkennen in leiderschap

Letterlijke uitspraak

> “De bovenlagen moeten een afspiegeling zijn van de samenleving.”

Er werd benadrukt dat representatie directe invloed heeft op beleid, perspectieven en besluitvorming.

Thema 7: Toekomstvisie op onderwijs

Aan het einde van de sessie ontstond een gesprek over structurele veranderingen binnen het onderwijs.

Daarbij werd onder andere gesproken over de mogelijkheid van een school die sterker geworteld is in de gemeenschap en beter aansluit op de leefwereld van jongeren uit Zuidoost.

Hoewel de meningen hierover uiteenliepen, was er brede consensus over de noodzaak van fundamentele verandering binnen het onderwijs.

Belangrijkste signalen

• Het huidige systeem sluit onvoldoende aan
• Onderwijs moet sterker verbonden worden met de gemeenschap
• Fundamentele systeemverandering is nodig

Aanbevelingen uit de sessie

Korte termijn

• Zet jongeren actief aan tafel bij beleidsvorming
• Investeer in coaches en begeleiders uit de gemeenschap
• Versterk ouderbetrokkenheid met maatwerk
• Vergroot bewustwording rondom discriminatie binnen onderwijs

Lange termijn

• Investeer in dekolonisatie binnen onderwijs en instituties
• Bouw een sterk community-ecosysteem rondom scholen
• Versterk diversiteit in directies en besturen
• Zet rolmodellen structureel in binnen onderwijs
• Ontwikkel onderwijsmodellen die beter aansluiten op Zuidoost

Conclusie

De sessie maakte duidelijk dat jeugd en onderwijs in Amsterdam Zuidoost niet los gezien kunnen worden van bredere historische en systemische vraagstukken.

Thema’s zoals institutionele ongelijkheid, discriminatie, gebrek aan representatie en de doorwerking van het koloniale en slavernijverleden beïnvloeden direct de kansen en ontwikkeling van jongeren.

Binnen **Route naar Herstel** vraagt jeugd en onderwijs daarom om meer dan losse interventies. Het vraagt om structurele verandering, dekolonisatie en duurzame investeringen in jongeren, gezinnen en de gemeenschap.

De centrale boodschap uit de sessie is dat duurzame verandering alleen mogelijk is wanneer jongeren, ouders, scholen en de gemeenschap gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor herstel en ontwikkeling.